

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 253/2023 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om pälsdjursuppfödarnas trångmål

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 253/2023 rd undertecknat av riksdagsledamot Hanna-Leena Mattila /cent:

Vad ämnar regeringen göra för att lindra pälsdjursuppfödarnas trångmål och för att få bukt med Livsmedelsverkets godtyckliga verksamhet och

när och på vilka grunder betalas ersättningar till pälsfarmer för tvångsavlivade djur?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Sommaren 2023 spred sig aviär influensa som särskilt förekommer i vilda måsar till Finland. Sjukdomen orsakade massdöd särskilt bland skrattnåsar som häckar i kolonier. I Österbotten spred sig aviär influensa från skrattnåsar till pälsdjur.

Orsaken till att man förhåller sig allvarligt till aviär influensa hos pälsdjur är att om sjukdomen sprids mellan däggdjur kan det leda till att viruset muterar så att det lättare smittar till människor. För att hantera risken för människors hälsa betecknade jord- och skogsbruksministeriet sjukdomen som en annan djursjukdom som ska bekämpas och bestämde att alla djur i de smittade farmerna skulle avlivas.

På hösten beslöt man att undersöka förekomsten av antikroppar mot aviär influensa vid alla pälsfarmer i Finland. Även om smittorisken för pälsfarmer huvudsakligen hade försvunnit i och med att måsarna migrerat befarade man att sjukdomen kunde blivit kvar på sådana pälsfarmer som utsattes för smittan sommaren 2023. Förekomsten av antikroppar av aviär influensa av subtyp H5 är ett tecken på att pälsfarmen har smittats. Det är inte möjligt att med antikroppstest bekräfta att det fortfarande förekommer smitta vid farmen, men det är heller inte möjligt att utesluta smitta utan att testa varje djur vid farmen för viruset. I fråga om symptomfria djur fås ett tillförlitligt resultat av förekomsten av viruset endast genom att undersöka ett prov av djurets hjärna.

Enligt 5 § i lagen om djursjukdomar (76/2021) är förekomsten av en annan djursjukdom som ska bekämpas eller av en djursjukdom som ska övervakas bekräftad när djurhälsomyndigheten på allmänt godtagna veterinärmedicinska grunder kan konstatera att ett djur har drabbats av djur-

sjukdomen i fråga. Enligt Europeiska unionens lagstiftning anses sjukdomen ha bekräftats åtminstone när sjukdomsagenset har isolerats i ett prov från ett djur eller en grupp av djur eller en antigen eller nukleinsyra som är specifik för sjukdomsagenset och som inte beror på vaccinering har påvisats. Dessutom kan sjukdomen anses vara bekräftad om antikroppstestet ger ett positivt resultat som inte beror på vaccinering och djuret uppvisar ett epidemiologiskt samband med ett misstänkt eller bekräftat fall. Ett exempel på ett epidemiologiskt samband med ett misstänkt eller bekräftat fall kan vara smitta hos vilda djur i området.

Med stöd av 33 § i lagen om djursjukdomar får Livsmedelsverket genom sitt beslut ålägga att pälsdjur ska avlivas och bortskaffas, om en annan djursjukdom som ska bekämpas har konstaterats vid pälsdjursfarmen. Dessutom får Livsmedelsverket bestämma om andra sjukdomsbekämpningsåtgärder som ska vidtas på pälsfarmen, till exempel rengöring och desinfektion, för att utrota en djursjukdom. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om bekämpning av aviär influensa av subtyp H5 hos pälsdjur (1068/2023) utfärdades den 5 december 2023 och trädde i kraft den 8 december 2023. Enligt förordningen ska det åläggas att alla djur i pälsdjursfarmen ska avlivas och bortskaffas, om aviär influensa av subtyp H5 har konstaterats vid farmen. I vissa undantagsfall kan avelsdjur som är värdefulla med tanke på aveln i stället för att avlivas flyttas till ett isoleringsutrymme där de undersöks upprepade gånger för aviär influensa. Genom förordningen ville man fastställa en enhetlig verksamhet även i fortsättningen samt å andra sidan tillåta möjligheten att avvika från den i vissa begränsade fall.

Med stöd av 82 § i lagen om djursjukdomar svarar staten för de kostnader som föranleds av arbetet vid verkställigheten av ett beslut om avlivning av djur eller bortskaffande av egendom samt rengörings- och desinfektionsåtgärder i samband med verkställigheten. Med stöd av 83 § i samma lag har ägaren rätt att av statens medel få ersättning för ett djur som djurhälsomyndigheten har bestämt att ska avlivas för konstaterande av en djursjukdom eller som en åtgärd för att bekämpa en sjukdom. I ersättning betalas djurets marknadsvärde, som fastställs på grundval av djurets värde omedelbart innan misstanke om djursjukdomen väcktes eller bekräftades.

Ersättningar ska sökas hos Livsmedelsverket inom två månader. Om sökandens rätt till ersättning är uppenbar, kan Livsmedelsverket betala förhandsersättning till sökanden. Livsmedelsverket har tillgång till förslagsanslag för veterinärvård för betalning av ersättningar enligt lagen om djursjukdomar i enlighet med moment 30.20.20.2 (Utgifter för djurskydd och bekämpning av djursjukdomar) i den detaljerade indelningen av statsbudgeten.

Jord- och skogsbruksministeriet beviljade Livsmedelsverket ett tilläggsanslag på 8,7 miljoner euro när statens andra tilläggsbudget för 2023 trädde i kraft. Vid beredningen av tilläggsbudgetförslaget visste man inte hur mycket anslag som sammanlagt kommer att behövas för ersättningar och andra kostnader som orsakas av aviär influensa, eftersom de första ansökningarna om ersättning kom till Livsmedelsverket först i oktober 2023. Största delen av sjukdomsfallen framkom

först i antikroppsundersökningar av rävar och mårhundar som inleddes i november 2023. Livsmedelsverket använde 6,3 miljoner euro av tilläggsanslaget för förskottsersättningar som betalades till 35 aktörer. Resten av anslaget användes för kostnader för destruktion av kadaver och avlivning. Man kom fram till förskottsersättningar i samarbete med branschen, eftersom man ansåg att det var bättre att betala förskottsersättning till flera aktörer i stället för att betala full ersättning till endast ett fåtal.

Utbetalningen av de slutliga ersättningarna förutsätter tillstånd av statsrådets finansutskott att överskrida anslaget. Anslaget beräknas stå till Livsmedelsverkets förfogande tidigast i slutet av februari 2024. Därefter betalar Livsmedelsverket ersättningarna.

Helsingfors 25.1.2024

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah